

BIFLOŠKO

Časopis žiakov Základnej školy Sídliisko II
vo Vranove nad Topľou

December 2013

Ilustrovala: Martina Maťašová, VI. D

ZAMÝSLENIE NA ÚVOD

Láska medzi nami

Kde bolo, tam bolo... Kedysi dávno existoval ostrov, na ktorom žili všetky pocity človeka: dobrá nálada, smútok, vedenie, a okrem ostatných rôznych pocitov aj láska.

Jedného dňa sa pocity dozvedeli, že sa ostrov potopí. Každý z nich si preto pripravil svoju loď a odplával rýchlo z ostrova preč. Len láska chcela počkať do poslednej chvíle. Predtým, než sa ostrov potopil, prosila láska o pomoc. Na luxusnej lodi plávalo okolo lásky bohatstvo. Opýtala sa: „Bohatstvo, môžeš ma zobrať so sebou?“ „Nie, nemôžem. Mám na svojej lodi veľa zlata a striebra. Niet tu miesta pre teba.“ Tak sa láska opýtala pýchy, ktorá tiež prechádzala okolo na prenádhernej lodi: „Pýcha, môžeš ma vziať so sebou?“ „Ja ťa, láska, nemôžem vziať,“ odpovedala pýcha, „tu je všetko perfektné.“ „Mohla by si poškodiť moju loď!“ Okolo prechádzal aj smútok, tak ho láska žiadala: „Smútok, prosím, vezmi ma so sebou.“ „Ach, láska,“ povedal smútok, „ja som tak smutný, že musím zostať celkom sám.“ Zrazu sa ozval neznámy hlas: „Pod' láska, ja ťa vezmem.“ Bol to nejaký starec, ktorý takto vl'údne prehovoril. Láska bola natoľko vd'ačná a šťastná, že sa zabudla opýtať na starcovo meno.

A keď prišli na pevninu, starec odišiel. Láska si uvedomila, že mu veľa dlží a spýtala sa vedenia: „Vedenie, môžeš mi povedať, kto mi pomohol?“ „To bol čas.“ „Čas?“ opýtala sa láska. „Prečo mi pomohol čas?“ Vedenie odpovedalo: „Pretože len čas vie, aká dôležitá je v živote Láska!“

Mgr. Stanislava Bakajsová

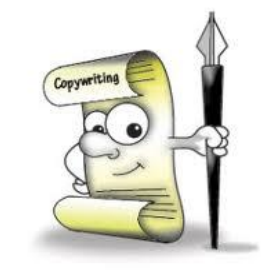
Toto číslo vychádza s príspevkom
Rodičovského združenia pri Základnej
škole Sídlisko II 1336 vo Vranove nad
Topľou

TLAČ

Printon s.r.o.
Školská 668/38
Vranov nad Topľou

ČO SI PREČÍTATE

Zamyslenie na úvod	
Príhovor riaditeľa školy	1
Zo života našej školy	2
Moje hobby	4
Interview s učiteľmi	6
Naším perom	8
Vianočné zvyky a tradície našich starých otcov a materí	9
Panoráma voľného času	14
Novoročné vinše a prania	15
Každodennosť trochu inak	16

Redakčná rada

Mgr. Andrea Vasil'ová
Mgr. Stanislava Bakajsová
PK SJL
Kornélia Stašková
Otília Lajčinová
Viktória Goryl'ová
Alexandra Ťasková

Milí žiaci,

už len niekoľko dní nás delí od najkrajších sviatkov roka - Vianoc. Na jagajúci sa vianočný stromček, štedrovečernú večeru, darčeky a na radostné chvíle s blízkymi sa už všetci veľmi tešíme. Prečo sú Vianoce také výnimočné? Do mrazivej zimy, dlhých tmavých nocí, ľudských starostí prichádza Svetlo, ktoré rozžiari nielen vaše detské oči, ale i oči dospelých. Všedné a namáhavé dni vystriedajú dni vianočné, sviatočné. Adventné očakávanie a prípravy, kúzelné chvíle otvárania darčiekov, prejavy radosti, vzájomné stretnutia a pokojná rodinná atmosféra majú svoj veľký význam v živote každého z nás. Poslaním Vianoc je LÁSKA, ktorá sa rodí v srdci a prejavuje sa dobrými skutkami. Narodením Ježiša, Božieho dieťaťa, prichádza Božia láska a pokoj medzi všetkých ľudí dobrej vôle. Nech sú nasledujúce dni plné tejto radostnej zvesti, aby každý pocítil teplo rodiny a ľudskú blízkosť.

Čakajú vás vianočné prázdniny, počas ktorých si môžete oddýchnuť, načerpať nových síl, tráviť viac času s rodičmi, blízkymi a venovať sa svojim záľubám. Prajem vám, aby ste ich prežili v kruhu svojej rodiny s túžbou byť spolu, pomáhať si a rozdávať dobro navôkol.

Všetkým svojim kolegom, učiteľom, zamestnancom školy a vám, naši žiaci, želám pokojné a láskyplné vianočné sviatky a v novom roku 2014 hojnosť zdravia, lásky a veľá úspechov.

*Teraz, keď sa stromček ticho mihocce
a k šťastiu treba iba krok,
želám Vám pekné Vianoce
a šťastný Nový rok.*

Mgr. Milan Bendik, riaditeľ školy

Pozvánka

Pozývame Vás na **vianočnú akadémiu**, ktorá sa uskutoční v utorok, 17. 12. 2013, vo veľkej telocvični. Tohtoročná akadémia sa nazýva **Čarovné Vianoce** a ponúkne naozaj čarovné vianočné kúsoky z dielní žiakov a ich učiteľov.

Vianočný kupón

Meno žiaka:.....

Dátum:..... Predmet:.....

Podpis učiteľa:.....

Podpis riaditeľa:.....

Kupón je platný do konca mája 2014 a platí len pre ústne odpovede.

Keď tichá a svätá noc príde, v jasličkách na slame Ježiško na svet z neba zide. V ústrety všetkým ľuďom dobrej vôle, ktorým zotrie slzy i bôle. Úsmev a radosť pust' do srdca, máš predsa veľkú cenu pre nebeského Otca!

Krásne Vianoce praje redakčná rada.

ZO ŽIVOTA NAŠEJ ŠKOLY

Čo nové v projekte

Milí žiaci,

ako iste viete, v minulom školskom roku sa v našej škole začala práca vo veľkom projekte, ktorý má aj dlhý názov: *Od fundamentálnej gramotnosti až k informatickej spoločnosti a konkurencieschopnosti*.

Čo sme už v projekte stihli? Podarilo sa už:

- **vyškoliť** učiteľov anglického jazyka, ale aj ostatných predmetov;
- **vypracovať** veľké množstvo prezentácií, pracovných listov - ale aj iných materiálov, ktoré vaši učitelia využívajú na vyučovacích hodinách;
- **vybaviť školu** mnohými učebnými pomôckami, knihami, slovníkmi pre žiakov ale aj učiteľov;
- ba dokonca máme aj novú **jazykovú učebňu**;
- pochváliť sa môžeme aj tým, že sa naši učitelia anglického jazyka mohli zúčastniť na **jazykovom pobyte** priamo v Anglicku, v Brightone.

My, ktorí v projekte pracujeme, ale aj všetci vaši učitelia, vám želáme, aby sa vám vyučovanie pomocou nových metód a foriem páčilo, prinášalo radosť a prostredníctvom moderných didaktických prostriedkov i nových kníh bolo prístupnejšie a zaujímavejšie.

Mgr. Helena Kajlová, zástupkyňa riaditeľky školy

Jazykový pobyt v Brightone

Projekt **Od fundamentálnej gramotnosti až k informatickej spoločnosti a konkurencieschopnosti** umožnil štyrom učiteľkám anglického jazyka z našej školy zúčastniť sa jazykového pobytu vo Veľkej Británii.
Mgr. Helena Demčáková,

PaedDr. Jarmila Kolesárová, Mgr. Zuzana Mičejová a Mgr. Miroslava Korimová strávili v júli 2013 štyri týždne v prímorskom meste Brighton na juhu Anglicka.

Počas pobytu absolvovali kurz anglického jazyka na jazykovej škole Sprachcaffe. Tento pobyt umožnil okrem výučby a nových tvorivých metód aj spoznávanie historických a kultúrnych pamiatok Veľkej Británie, ktorými sú: hlavné mesto Londýn, univerzitné mesto Oxford, historické Stonehenge, Windsor.

Nezabudnuteľné zážitky a poznatky odovzdajú žiakom na hodinách anglického jazyka.

učiteľky anglického jazyka

UNPLUGGED - Európsky program prevencie užívania návykových látok

„Ked' budeš starší, budeš sa rozhodovať o užívaní alkoholu, tabaku, niektorých liekov, marihuany a ďalších návykových látok. Hodiny v rámci programu Unplugged ti pomôžu pripraviť sa na takéto rozhodnutia.“

Týmito slovami sa začína pracovný list určený žiakom, ktorí by sa mali vďaka tomuto projektu naučiť sa predchádzať zlým vplyvom a vyrovnávať sa s nástrahami dnešného sveta a spoločnosti. Program „Unplugged“ je teda preventívnym programom, ktorého cieľom je pôsobiť skôr, než sa niečo pokazí.

Naša škola je jednou z 33 škôl na Slovensku, ktorá sa pod záštitou Filozofickej fakulty UPJŠ v Košiciach zapojila do Európskeho programu prevencie užívania návykových látok pre dospievajúcich vo veku 12 až 14 rokov. Program sa skladá z 12 lekcií, ktoré sú zamerané na nelegálne drogy, tabak a alkohol, a zároveň aj na komplexný vplyv sociálneho prostredia na žiaka. V rámci lekcií sa precvičujú rôzne druhy správania, aby boli posilnené postoje a spôsobilosti, ktoré pomáhajú dospievajúcim odolávať tlaku spoločnosti užívať drogy. Ďalším cieľom programu je oboznámiť žiakov s pravdivými informáciami o drogách a o zdravotných následkoch ich užívania.

Zapojenosťou našich žiakov do tohto projektu podporujeme snahu o uvedomenie si významu zdravia a škodlivosti návykových látok pre budúcnosť mladého človeka. Aby si žiaci uvedomili, že najlepšou cestou je predchádzať stretu s týmito látkami, a v prípade, že k nemu predsa len dôjde, dokázali zareagovať vhodným spôsobom s vedomím si možných následkov pre ich budúci život a povolanie.

Mgr. Mária Vojtková

Moje hobby

Medzi nami sa pohybujú žiaci, ktorí sa venujú aj mimoškolským aktivitám, v ktorých dosahujú výborné výsledky. Takmer všetci sa zhodli na tom, že ich koníček im prináša veľkú radosť a za ich skvelými úspechmi sa skrýva entuziazmus a zodpovedná práca. Zaujímali nás ich záľuby, čo pre nich znamenajú a čo ich motivuje k stále lepším výkonom. Prinášame vám pár vyjadrení našich žiakov, v ktorých nám predstavili svoje hobby a odkryli niečo zo svojho voľného času.

Mažoretky

Pre mažoretkový šport som sa rozhodla preto, pretože milujem tanec. Veľmi rada súťažím a stretávam sa s ľuďmi, ktorých mám rada. Náš mažoretkový klub sa nazýva Varanovia a funguje už viac ako štyri roky. Tento šport sa môže zdať ako jednoduché

točenie palicou, no opak je tentoraz pravdou. Celé to umenie rýchleho točenia paličkou vyžaduje ťažkú drinu na tréningoch, ktorú neskôr s radosťou a s úsmevom na tvári predvádzame na mnohých súťažiach a vystúpeniach.

Diana Demčáková, VIII. D

Volejbal

Volejbal je šport môjho srdca. Začínala som ešte na prvom stupni s vybíjanou a neskôr ju nahradil volejbal, ktorý hrám dodnes. Aktívne ho hrám druhý rok. Vybrala som si ho preto, pretože je to kolektívny šport a je založený na spolupráci a vzájomnom pochopení. Mám ho veľmi rada a prináša mi radosť. Vždy, keď som smutná, pomôže mi zabudnúť na všetok stres a vychutnávať si krásne chvíle s loptou.

Katarína Bérešová, VIII. C

Írske tance

K írskemu tancu ma priviedla terajšia kamarátka Veronika Balvirčáková, ktorá viedla krúžok írskoho tancu vo Vranove. Bola som asi v 2. ročníku, keď som sa tancu

začala venovať. Do Centra voľného času vo Vranove nad Topľou som chodila dva roky. Keďže ma írsky tanec uchvátil a chcela som sa zdokonaľovať v tanci, rodičia ma zapísali do školy Vlada Urbana, kde tento tanec vyučuje učiteľka Monic Ripcu. Ona ma naučila, že tanec nie je len o zvládnutí tanečných krokov, ale je hlavne o vytrvalosti a tvrdom (občas aj bolestivom) tréningu. Ako hovorí: „V írskom tanci sa každý môže nájsť. Kto má vyššie ambície, môže tvrdo pracovať a súťažiť, je len na ňom, ako vysoko sa dostane. Tí, čo netúžia po medailách, môžu tancovať pre radosť.“

Ja som si vybrala súťaženie. Vďaka írskemu tancu som videla rôzne mestá, ako napríklad Miláno, Prahu, Budapešť, Viedeň a získala som mnoho priateľov. Na medzinárodných súťažiach som získala mnoho ocenení, ale moju najcennejšiu trofej som dostala tohto roku za 1. miesto v tradičnom írskom sete.

Katarína Košalková, IX. C

Ľudový tanec

Mojou záľubou je tanec. Tancujem v DFS Cifroško. Detský folklórny súbor, ktorý pôsobí na našej škole, som si vybrala preto, lebo v ňom vládne zábava a radosť z tanca. Niekedy sa mi nechce toľko tancovať a cvičiť, ale keď je už po vystúpení, prežívam nádherný pocit a poviem si, že tá námaha stála za to. Vďaka Cifroškovi som bola na okresnej súťaži, v ktorej sme vyhrali 1. miesto a postúpili sme do krajského kola. Tam sme skončili tretí v zlatom pásme. Minulý školský rok oslavoval náš DFS 10. výročie svojho založenia. Slávnostná akadémia pri tejto príležitosti bola úžasná. Ľudové tance a spevy vďaka nášmu pánu učiteľovi a vedúcemu súboru, Mgr. Petrovi Kocákovi, a ostatným pedagógom oslovili mnohých hostí, ktorým vyčarili krásne úsmevy na tvári. Dostali sme zlaté medaily a tričká. Bolo to skvelé a som rada, že môžem byť súčasťou DFS Cifroško.

Renáta Tömöryová, VII. A

Jazda na koni

Jazdenie na koni ma baví, lebo je to skvelé odreagovanie od všedných starostí, školy a povinností. Naplňuje ma pocitom slobody a voľnosti. Tiež je skvelé vedieť, že zviera s vlastným rozumom a dušou je ochotné vás počúvať a načúvať vašim ťažkostiam.

Adéla Molčanová, VII. C

INTERVIEW s učiteľmi

V tomto školskom roku k nám pribudla nová pani učiteľka anglického jazyka a výtvarnej výchovy, **Mgr. Margaréta Borošová**. Je mladá, milá, usmievavá. Oslovili sme ju a položili pár otázok.

Svojím optimizmom, úsmevom na tvári a láskou k angličtine je charakteristická pani učiteľka **Mgr. Viera Drobňáková**. Zaujíma nás, aký vzťah má k angličtine, čím si ju tento jazyk získal a ako sa jej učí.

Po príjemnom rozhovore s nimi Vám prinášame odpovede našich angličtinárov.

Otázky pre p. uč. Margarétu Borošovú

- 1. Prečo ste sa rozhodli stať sa učiteľkou? Idete v šľapajach svojej rodiny?*
- 2. Dlhو ste rozmýšľali, na akú základnú školu chcete ísť učiť?*
- 3. Ste ešte len necelé tri mesiace na našej škole. Aký názor ste si stihli urobiť na našu školu a na našich žiakov?*
- 4. Chceli by ste byť v budúcnosti triednou učiteľkou?*
- 5. Prečo ste si vybrali anglický jazyk?*

Odpovede

1. Pamätám sa, keď som ako sedemročná vyslovila (zrejme osudovú) vetu: „Zo mňa bude pani učiteľka ako moja mamka!“ Odvtedy uplynul nejaký ten čas a mne bolo jasné, že chcem robiť všetko (ne)možné, len nie učiť. Hoci plány, zámery alebo skôr sny boli iné, po strednej škole som nastúpila na VŠ, odbor učiteľstvo anglického jazyka a výtvarnej výchovy. Všetko ostatné prišlo samo a niekedy mám pocit, že to učiteľovanie si našlo mňa.
2. Nerozmýšľala som.
3. Už tri mesiace. Škola sa mi páči. Žiaci menej. Ale nie. ☺ Nie je to tak dávno, čo som aj ja sedela v školskej lavici. Preto viem, že povinnosti voči škole a pani učiteľke nie sú vždy najpríjemnejšie či najzaujímavejšie. Každý žiak je osobnosť a aj jeho záujmy sa od ostatných líšia. Napriek tomu mám pocit, že dnešní školáci omnoho radšej rozprávajú, ako počúvajú.

4. Možno. Momentálne skúšam, či dokážem zvládnuť všetky povinnosti netriedneho učiteľa. Čas ukáže, či by úlohy a zodpovednosť navyše nespôsobili niekomu ujmu na zdraví.
5. Vždy som mala šťastie na výborných pedagógoch, no najviac ma bavili hodiny práve anglického jazyka. A kto by nechcel rozumieť, o čom spieva jeho obľúbený spevák, speváčka či skupina... ?

Znenie otázok pre p. uč. Vieru Drobňákovú

1. Ako dlho učíte na tejto škole?
2. Máte skúsenosti s učením aj na inej škole? Ak áno, kde ste učili?
3. Prečo ste si vybrali anglický jazyk? Čím Vás oslovil tento predmet?
4. Navštívili ste anglicky hovoriacu krajinu? Ktorú?
5. Máte nejaký zaujímavý zážitok z anglicky hovoriacej krajiny? Ktoré miesta sa Vám najviac páčili?

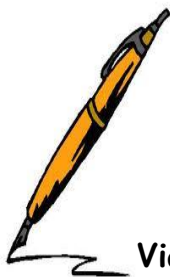

Odpovede

1. Učím tu piaty rok.
2. Áno. Učila som na Základnej škole Bernolákova a na Gymnáziu vo Vranove nad Topľou.
3. Anglický jazyk vyučujem preto, lebo som ho vyštudovala. A čím ma oslovil? Nuž, chcela som ovládať cudzí jazyk a najviac sa mi páčil anglický jazyk.
4. Navštívila som USA, kde som žila dva roky a pravidelne navštevujem Veľkú Britániu, Londýn. Bývajú tam moje deti.
5. Pamätám si na vtipný a zároveň smutný zážitok. Napríklad, že cudzinci najlepšie ovládajú vety ako: „I don't know“ alebo „I don't understand.“ To je veľký problém. Žiaci, učte sa jazyky, aby ste si zvýšili svoje sebavedomie. Nepíše sa to len v knihách, hovorím to z vlastnej skúsenosti.

Ďakujeme za rozhovor a prajeme Vám veľa trpezlivosti so žiakmi, nápadov a úspechov v práci i mimo nej.

NAŠÍM PEROM

Týždeň stvorenia

Hľa, prvého dňa ruku si zdvihol,
sťa meč si použil svoju moc,
svetlo a tmu na dve rozdelil,
svetlo si nazval deň a tmu noc.

Druhý deň vody si rozdelil
na tie, čo nad oblohou majú toky svoje,
i tie, ktoré tečú pod nebom,
tam, na príkaz tvoj, ich dno je.

Tretieho dňa suchá zem
vstala z morských vôd sťa skala,
ty spravil si ju úrodnou,
a začali rásť stromy, kry i tráva.

Na štvrtý deň do nočnej oblohy
vložil si hviezdy aj svit mesačný,
slnko hrejivé vo dne žiarilo,
tak svetlo mali noc i dni.

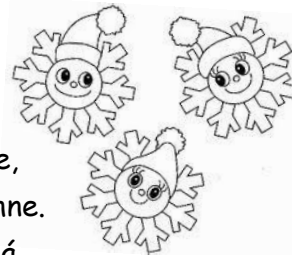
Dňa piateho si zdvihol ruku nad svet
a ryby i vtáctvo v tej chvíli stvoril.
Vtáky, aby sídlili na zemi a lietali vzduchom,
ryby, aby plávali v slanom mori.

Ked' nastal šiesty deň, pozemské si stvoril zvery,
plazy, dobytok i divé dravce.
Potom dal si život človeku,
i vlastnú vôľu, nech robí, čo sám chce.

Rudolf Hrubovský, VI. A

Vianočný čas

Fúka vetrík, mrázik štípe,
všetko vôkol razom stíchne.
Padne vločka, veľká, malá,
už by som sa sánkovala.

Na okno mi nasnežilo,
mrazom sklo pokreslilo.
Už sa blíži, už je čas,
ktorý dlho čakal nás.

Vianočný čas prichádza,
všetky deti tešia sa.
Ja sa veľmi teším tiež,
sánkovať sa budem dnes.

Vyjdem vonku oblečená,
už som celá zasnežená.
Do ruky len metličku,
hrniec, gombík, mrkvičku.

Postavím si snehuliaka,
mám pekného kamaráta.
Stojí vonku pred domom,
čaká, kedy prídem von.

Emma Vysoká, VI. B

Odfúkni snehovú vločku z dlane, praj si
niečo nevidané!
Ved' dnes je ten kúzelný čas,
Ked' láska, šťastie a pohoda vládne v nás.

Andrea Slaninová, V. A

Mišov kamarát

Blízko istej rieky sa nachádzala nevel'ká dedina. Žili v nej ľudia, ktorí si pomáhali a spokojne nažívali.

V jednej rodine žil chlapec, ktorý bol iný než ostatní. Nevedel dobre rozprávať, nemal vedomosti ako ostatné deti, ťažko sa mu učilo. Bol však zručný a dobrosrdečný. Volal sa Mišo.

Raz šiel Mišo s kamarátom Jožom na ryby. Obaja posedávali pri vode, vyrezávali si píšťalky z prútia a čakali, či ryby zaberú. Zrazu Jožo pocítil tlak udice. Ryba zabrala. Ťahal rybu z celej sily, až ho stiahla do vody. V rieke boli vodné víry. Kamarát sa začal topiť. Chudák Mišo nevedel, čo má robiť. Do vody sa bál skočiť, lebo nevedel plávať. A tak začal kričať na ľudí: „Top - ľaľa! Top - ľaľa! Top - ľaľa!“ Ľudia na poli hodili motyky z rúk a rýchlo bežali k rieke. Poznali Miša veľmi dobre, rozumeli mu a spoznali, že volá o pomoc. Topiaceho sa Joža šťastne vytiahli z vody. Mišo sa stal malým hrdinom a na jeho počesť pomenovali nebezpečnú riekku slovami Top-ľa, aby si každý pamätal túto udalosť.

Dookola rieky stáli vysoké topole, a preto bol daný názov výstižný. Zapamätajme si, že v rieke Topľa sú nebezpečné vodné víry a aj ten, kto je iný ako tí ostatní, sa môže stať hrdinom.

Oliver Opal'uch, VI. D

Vianočné zvyky a tradície našich starých otcov a materí

*„Starí rodičia držia naše malé ruky len chvíľu, ale naše srdce navždy.“
(neznámy autor)*

*„Dedko je niekto, kto má striebro vo vlasoch a zlato v srdci.“
(neznámy autor)*

Mesiac október sa už tradične nesie v znamení úcty k starším. Starí rodičia nám odovzdávajú svoju lásku, záujem, múdrosť, skúsenosti a cenné rady.

Blížiac sa Vianoce ako sviatky príchodu Lásky na svet a sviatky rodiny nám ponúkajú možnosť byť si bližší, a to najmä vo svojej vlastnej rodine. Ako sa trávili kedysi, čo sa tradovalo a akým spôsobom, nám porozprávali naši starí a prastarí rodičia. Dozvedeli sme sa od nich o niekdajších vianočných zvykoch a tradíciách a ponúkli sme im svoj čas a záujem, ktorý určite potrebujú. Veríme, že vás tieto rozhovory poučia, zaujmú a možno povzbudia k tomu, aby ste sa aj počas nastávajúcich vianočných sviatkov viac zaujímali o seba navzájom.

Otázky boli pre všetkých rovnaké:

- 1. Ako vyzeral Štedrý deň vo vašej rodine?*
- 2. Ktoré vianočné jedlá nesmeli chýbať na štedrovečernom stole?*
- 3. Čo pre Vás znamenajú Vianoce?*
- 4. Na ktoré vianočné zvyky a tradície z vášho detstva sa pamätáte?*
- 5. Prezradili by ste nám nejaký vianočný vinš alebo vianočnú koledu?*

1. **Prababka:** Na Vil'iju ženy už od rana varil'i a pek'l'i. Naložilo še suchoho dreva do peca, na šparhet še postavila kozarova pol'ivka s kapustu, s kvašneho ml'ika še ohral syr na bobal'ki. Zamišilo še na bili kolačok a pek'l'i še bobal'ki u bubňe. Chlopi iš'l'i do l'esa po stromik a pratal'i dvur. Šicko mušel'i scihnuc porobic, i statku narichtovac na dva dňi, bo na Bože narodzeňe še už nič nešmelo robic, ani perini pojscilac, ani z metlu zamitac - i tota mala šveto, ani pod statok pojscilac. Ale kec ja bula taka jak ty, ta stromik me ftedi ňimali. Kec bulo šicko narichtovane, ta še išlo večar do kojscela. Katolici iš'l'i až na pulnoc, ale my l'uteraňi furt chodzil'i večar na Vil'iju. Šňihu bulo višej kol'en, mraz l'em tak prašt'el pod nohami. Al'e iš'l'i sme s radojscu. Špival'i me: „Čas radosti, veselosti světu nastal nyní, neb Spasitel, Vykupitel již jest narozený, v městěčku Betlémě, v jaslíčkách na slámě, leží malé pacholátko na zimě...“

2. Prepražena pal'enočka na začatok, žebi ňikommu ňešedlo na žaludok, vecka bul priplanok s medom a ceskom, kozarova pol'ivka s kapustu, bili kolačok, bobal'ki so syrom abo s kapustu, jabluka, orechy. Na stole ňešmelo chybovac koritko zo pšeniцу, s kendericu i s fasul'u - to žebi še dojs urodzilo i u novim roku. Pod stolom bul žochtar z vodu, do chtoroho gazda s každoho jedzeňa perše odobral pre kravku, koňe, šviňe, kuri, huski - pre šicko, co še u obiscu chovalo. Stol'ini bul'i z lancami omotane, žebi rodzina trimala pokope. Kec še večeralo, od stola krem gazdiňi nešmel nihto odchodzic, žebi dachto u rodziňe neumar. Pred večeru še gazda nahlas modl'il. Perše Očenaš a vecka i tak: „Bože milý, požehnaj ten stůl plný darov prebohatý, daj nám mírně požívati a i na to pamatati, že Tvoje království není jenom samé jedení a pití, ale láska, pokoj i radost v Duchu Svatom. Amen.“

3. Švijatočki bul'i furt najkraše šveto. Vtedy še Ježiško narodzil. Mal'i bi me še kajac, žebi me do pekla nepošl'i. Ludze chodzili jedne do druhich, každi še s každim nakladal, ňe jak teraz - každi sam svuj. Rodzina še poschodzila, l'udze sebe vinčovali lem toto najlepše, každi še radoval.

4. Kec ja bula taká jak ty, chlapče, peňeži nebulo u obiscu. Darunki sebe l'udze nekupoval'i dakedy tak jak ňeška. Po večeri še nanošilo šena do chyži, ocec doňho poskrivali orechi a jak dzeci me še po tim šeňe val'ali a šal'ili a tote orechi me hl'edal'i.

Joj, mocno vešelo bulo. Šesnac l'udzi nas bulo u obiscu - baba, dzedo, dzivki, ňevesti, synove, žecove a tich dzeci... A vecka ješl'ičkare a guboše¹ chodzili. Joj, jak me še tich gubošoch jak dzeci bal'i. I vaš dzedo bul guboš dakedy. A špival'i: „Dobre Kubo robil, robil, pokel' bul mladi, presakoval bučki, šmrečki i stare hrady. Lem to zle urobil, že še ňeožeňil, ten Kubo starý, pokel' bul mladi.“ Abo išče i taku: „A tam dolu jarka, žel'ena otavka, pašl'i ovce pastuškove, jedl'i kašu z harka. Prišol ku ňim and'el a tak jim povedzel, že še Kristus Pan narodzil, abi každy vedzel. Veš ty Petre trubu a zatrubaj Bohu, že še Kristus Pan narodzil, chvala Panu Bohu.“

1- vinšovníci

Vinš: *Ale naš dzedo bi to znal l'epši povedzec. Jak me prišl'i s kojscela, zadurkal na dzvere a mi, co me bul'i u chyži, me skričel'i: Dal'ej! Vešol dnuka - u jednej rukoj koritko zo pšeňičku i s kenderičku, u druhej žochtar z vodu. No a vecka začal: „Dobri večar, Pan Boh daj!“ A my odpovedzel'i: „Dobri večar i vam!“ A začal: „Vinčujem, vičujem, na tote švijatočki, žebi vam dal Pan Boh dožic vecej ročki, hojňejši, pokojňejši, na hure urody, na dvore priklady, u komore žel'e, u chyži vešel'e, od Pana laska, sušedzi praznojsci až do vašej milojsci, žebi sce chodzili pomedzi stožočki, jak jasni mešačok pomedzi hvizdočki. Daj Bože ščejsca!“*

(Odpovede boli zaznamenané v šariško-zemplínskom nárečí, tak ako ich prezentovala samotná autorka Mária Kováčová, 86 rokov, Merník, čím sa uchovala ich pôvodná prirodzenosť.)

Dárius Krišta, VII. A

- 1. Babka:** Mali sme len dve izby, kuchyňu a prednú izbu. V prednej izbe sme mali stromček a kúrilo sa tam iba na Vianoce. To bol pre nás sviatok. Stromček bol ozdobený jablkami, orechmi a cukríkmi zabalenými v alobalových papierikoch, ktoré sa nechávali na d'alší rok. Dom rozvonieval ihličím, ale aj doma pečeným chlebom, koláčom a bobal'kami.
- Večerali sme oblátky s medom a cesnakom, bobal'ky s makom, hubovú kyslú polievku, fazul'ovú sladkokyslú polievku, šošovicovú polievku, hrachovú polievku a sušené slivky.
- Nakoľko nás bolo sedem, bola som vd'ačná za každú maličkosť. Teraz radšej dávam ako dostávam.
- Ráno na viliju chodili chlapci vinšovať. Ženy nesmeli chodiť po cudzích domoch. Otec doniesol snopy slamy, pritom povedal vinš a slamu dal na zem. Všetci sme tam chceli spať. Na štedrovečernom stole bolo pod obrusom zrno. Na rohu stola bol položený

koláč zvaný kračun. Nesmel chýbať žochtár, do ktorého otec dával prvé tri sústa z každého jedla pre statok. Pred jedlom sme zapálili sviečku hromničku, pomodlili sme sa a otec nám dal na čelo krížik s medom, aby nás ľudia mali radi ako med. Keďže sme celý deň postili, boli sme poriadne hladní. Každá polievka mala svoj význam. Hubová- zdravie, šošovicová- peniaze, hrachová- vajíčka a fazuľová preto, lebo sme ju mali najradšej. Po večeri sme celá rodina spievali koledy. Spoločne sme išli na polnočnú omšu.

Prvý vianočný deň sme sa umývali vo vode z lavóra, v ktorej boli mince, aby nás peniaze obmývali po celý rok. Na Štefana sme chodili po spievaní. Spievali sa koledy. Dostali sme za to jabĺčko alebo orech. Šťastím bola koruna. Tretí deň sa v izbe pozbierala slama a robili sa z nej porvislá, ktorými sa obmotávali kmene ovocných stromov, aby dobre rodili. Vianoce môjho detstva mali úplne inú atmosféru ako majú teraz. Aj keď darčiekov bolo málo, prežívali sme ich viac duchovne a boli sme šťastnejší.

(Verona Libičová, Zlatník)

Veronika Babinčáková, VI. B

- 1. Babka:** Na štedrý deň naša mama piekla, varila a my, deti, sme ozdobovali stromček. Ten bol zavesený na strope. Salónky neboli, namiesto nich sme mali kockový cukor, zabalený v pozlátku. Na stromčeku viseli orechy, ktoré boli tiež zabalené. Mali sme slamené postavičky z kukuričného šúpolia, ktoré stáli na stole a predstavovali betlehem.
- 2.** Varili sme hubovú polievku a fazuľu na husto. Pripravili sme bobal'ky s makom a oblátky s medom a cesnakom. Ryby neboli. Piekli sa koláče v peci ako orechovník, jablčník, biely koláč.
- 3.** Narodil sa Ježiško, vykúpenie prišlo na svet. Všetci môžeme byť spolu doma.
- 4.** Chodili sme koledovať a spievali sme koledy aj pred stromčekom. Šli sme na polnočnú omšu. Na stôl sme dávali zrnká obilia z tohtoročnej úrody, horela hromnička. Gazdiná si nesmela nič požičiavať. Nechodili sme na návštevy ako teraz. Keď sme na prvý alebo druhý vianočný sviatok šli na návštevu, chlap ako prvý musel vstúpiť do miestnosti, aby priniesol šťastie.

(Mária Zimná, Vranovské Dlhé)

Barbora Miklošová, VI. D

Vinš zo Soli

*Vinčujem, vinčujem
na pecu koláčky čujem,
dajce mi z nich okoštovac,
budzem lepší vinčovac.*

Helena Sotáková, Sol'

Dominika Il'ková, VII. A

Vinš manželov Fečovcov

*Na Vianoce a roku novom
vinšujem vám nastokrát,
teplé slnko nad domovom,
dobré skutky s dobrým slovom.
Zdravia, šťastia akurát,
aby vás mal každý rád.*

Peter Fečo, VIII. A

1. **Dedko:** Bolo viac veselo ako teraz. Na Štedrý večer už po večeri sa spalo na slame, lebo aj Pán Ježiš sa takto na slame narodil. Skoro ráno sa vstávalo, aby sa mohla slama upratať, lebo hneď na prvý sviatok vianočný sa chodilo vinšovať. Za vinš sa dával mešec zrna. Vinšovalo sa aj v maštali zvieratám.
2. Nesmeli chýbať klasické bobálky, dobrá kapustnica, chutné oblátky. Okrem fazule na husto a sa varila kaša so škoricou.
3. Pre mňa sú to najveselšie sviatky v roku. Na Vianociach sa mi páči aj to, že v rodinách vládne príjemná atmosféra.
4. Pamätám si, že sme stále skákali do slamy z lavičky. Piekli sa koláče. Stromček sme ozdobovali orechmi, slivkami, jablkami, ktoré sme balili do pozlátka. Na štedrovečerný stôl sa dávala pšenica, kukurica, jačmeň, jarec, aby bola dobrá úroda a na prvý sviatok vianočný sa táto úroda dávala hydine.

(Michal Kmec, Čaklov)
Viktória Kmecová, IX. C

1. **Dedko:** Môj ocko pripravoval drevo, aby mala mamka na čo variť večeru. My sme sa hrali vonku v snehu. Keď nadišiel večer, stretli sme sa ako rodina pri jednom stole. Najprv sme sa pomodlili, potom sme sa pustili do večere. Po večeri sme šli k stromčeku, pod ktorým sme si vždy niečo našli.
2. Oblátky s medom, kapustnica, hubová polievka, bobal'ky s makom, zemiaky s rybou.
3. Vianoce pre mňa znamenajú všetko. Radosť, pokoj a stretnutie celej rodiny. Lásku a čas na rozdávanie. Sú najkrajším sviatkom v roku.
4. **Babka** sa na veľa zvykov nepamätá, napokon niečo prezradila. Dva dni pred Vianocami sme piekli perníčky na stromček, ale aj na jedenie. Stromček nebol na zemi v stojane, ale visel zo stropu. Na Vianoce bolo zvykom, že mladí koledníci chodievali po domoch a spievali alebo vinšovali. Pod tanier s medom sa dávala mištička so zrnom a kukuricou. Pred večerou sme si museli kl'aknúť a pomodliť sa.

(Anna Fečová, Michalok, Ján Fečo, Prosačov)
Peter Fečo, VIII. A

Zaujímavé vianočné zvyky sa tradovali aj v obci Vyšný Kazimír.

4. Babka: Mali sme niekoľko tradícií: Pred večerou sme sa umývali vo vode, v ktorej boli peniaze, aby sme ich mali nadostač. Rozrezávali sme jablčko. Keď bolo vo vnútri zdravé, znamenalo to, že aj my budeme zdraví celý rok. Pred večerou sme sa všetci vrúčne pomodlili. Mamka nám dávala krížik s medom na čelo, aby sa na nás lepili chlapci. Počas večere nesmel nikto vstať od stola, len ten, kto obsluhoval. Po štedrej večeri sme utekali k stromčeku a rozbalovali darčeky. Skromné, ale o to viac darované z lásky.

*A ja malý nevel'ký,
u'ejce mi pa'anky!
Sebe jednu a mne dva,
naj Vás Pán Boh požehná!*

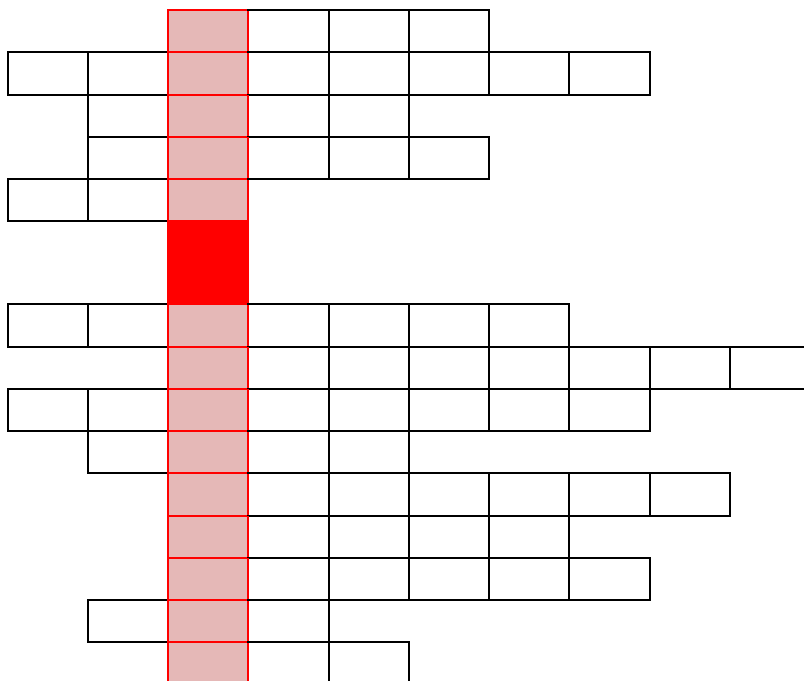
(Božena Pavučková, Vyšný Kazimír)

Kristína Vysoká, VIII. A

Zistilo sa, že v oblasti Horného Zemplína sa pripravovali približne rovnaké vianočné jedlá. Podobne zvyky a tradície boli rovnaké, ale napriek tomu sme sa dozvedeli aj určité rozdiely v jednotlivých obciach. Zaujali nás a ďakujeme za rozhovory so starými rodičmi, za ich pohľad na Vianoce a uchovávanie studnice ľudových tradícií. Ich vinše nesú pečať vrúcnosti, pravdy a skúseností našich predkov.

PANORÁMA VOĽNÉHO ČASU

English

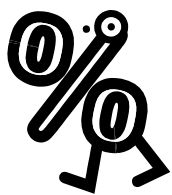

1. mesiac
2. slon
3. strom
4. zelená
5. kúpiť

6. továreň
7. strašný, hrozný
8. prekvapenie
9. mesto
10. snehuliak
11. dvojčičky
12. mama
13. auto
14. slnko

Diana Draxlerová, VII. C

Humor z fyziky a matematiky

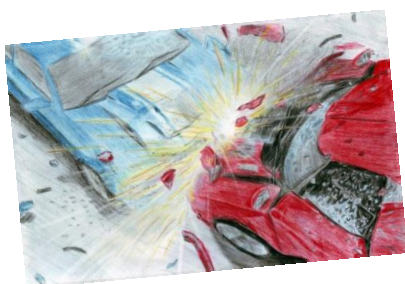

Znenie Archimedovho zákona...

...slovami začínajúcimi iba písmeno "k" :-Kameňom klesajúcim kvapalinou
Kmása kontrasila, ktorá kradne kameňu kilogramy.

*Študent ponorený do učenia je nadľahčovaný silou - protekciou, ktorá sa rovná
obsahu peňaženky jeho rodičov.*

Hodiny matematiky

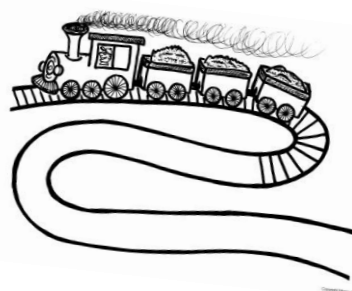

Učiteľ dáva Jožkovi matematickú úlohu: „Z mesta A vyrazí auto rýchlosťou 150 km za hodinu, z mesta B vyrazí auto rýchlosťou 180 km za hodinu. Kde sa stretnú?“

Jožko pohotovo zareaguje: „Na dopravnom inšpektoráte, pán učiteľ.“

Príklad pre deti na základnej škole.

V 5.A sa učiteľka pýta: „Dežo, Demeter a Kevin si majú rozdeliť 160 €. Koľko metrov koľajníc chýba na dráhe Kysak - Margecany?“

Príde Jožko zo školy a hovorí mame: „Predstav si, že som dostal jednotku z matematiky.“

„Naozaj, je to pravda?“

„Hovorím - len si to predstav. Učiteľka nadáva žiakom: „Ak sa z matematiky nezlepšíte, prisahám, že 80% z vás nechám prepadnúť!“ Zo zadnej lavice sa ozve so smiechom: „Cha - cha, veď toľko nás tu ani nie je.“

Archimedes, Pascal a Newton hrajú schovávačku

Archimedes počíta. Pascal sa rozhliadne a šikovne sa schová do kríka. Newton zoberie palicu a nakreslí štvorec meter krát meter a stúpi si doň. Neschováva sa.

Archimedes dopočíta a obzrie sa okolo seba. Samozrejme, vidí Newtona a kričí: „Desať, dvadsať, Newton!“ Newton na to: „Tak to teda nie! Jeden Newton na meter štvorcový je predsa Pascal.“

Timotej Holod'ák, Tibor Sopko, VII. A

Hádaj, čo som!

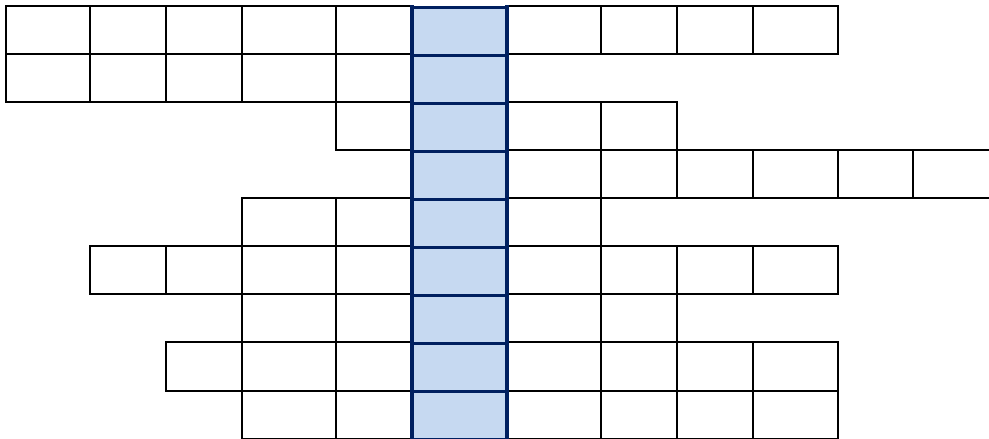
- a) Vlečie sa na jednej nohe, všade si dom vláči, keď sa bojí, aj keď prší - zaliezť doň mu stačí. Čo je to?
- b) Zobákom hluk v lese robí ako nikto iný, keď pod kôrou červy hľadá - nebabre sa s nimi. Čo je to?
- c) Utká siete z jemných nitiek, potom sa z nich nehne. Na komáre, tučné mušky trpezlivo striehne. Čo je to?

Poznáš, ktorý strom som? Ak nie, pomôžu Ti poprehadzované písmená.

- a) Dáma štíhla samá ihla. **a d j l' e**
- b) Zo stromu ježúriky cupocú na chodníky. Zo zeleného panciera vyskočí hnedý panáčik a na teba sa pozerá. **n š a g t a**
- c) Žalud' na tom strome býva, čo ho spása sviňa divá. Pod ním rastie veľa húb. Je to jaseň, buk či.... **u d b**

Literatúra

Viktória Sabolová, VIII. D

<http://www.prima.sk>

1. Predpoveď budúcich vecí, najmä počasia
2. Opakovaná časť básne alebo piesne
3. Zvyčajne jeden riadok básne, základná jednotka básnického rytmu
4. Pomenúva predmety alebo javy na základe ich vonkajších znakov
5. Literárny.... ?
6. Aká môže byť pieseň?
7. Literárny druh
8. Obrazné pomenovanie, ktoré vzniká prenášaním vlastností na základe vonkajších podobností
9. Báseň, ktorú napísala Ľudmila Podjavorinská

Emma Bindasová, VI. D

Novoročné vinše a priania

Už iba chvíľku, krok za krokom,
podá si čas kľučku s Novým rokom.
A privíta ho znova a pekne zas,
v ten silvestrovský zábavný čas.
Všetci si radostne pripijeme,
čaše dvihneme a navzájom sa objímeme.
Zdravie, šťastie, lásku si zo srdca vinšujeme,
úspech, dobré známky a kamarátov v škole si
prajeme.

žiaci 5.ročníka

Nový rok znamená nový začiatok. A preto Vám
želáme veľa šťastia, úspechov, dobrých
známok, pevné nervy pri učení
a aby tento nový rok bol úspešnejší než ten
minulý.

žiaci 7.ročníka

Rok sa s rokom rýchlo strieda,
na Zemi blahobyt a bieda.
Život je zmesou rôznych prísad,
svoju úlohu zohráva ten správny čas.
Umenie vedieť, hľadať, túžiť,
každú šancu zmysluplne využiť.
Pády, chyby, zlyhania - neboj sa tých rán,
život má svoj jedinečný plán.
Čo sa pokazilo, dá sa napraviť,
každým rokom sa niečím novým obohatiť.
Trpezlivosť, pevnú vôľu a lásku k iným maj,
nech celý nový rok je pre Teba sťa raj.

žiaci 9.ročníka

May this Christmas be so special that you never ever
feel lonely again and be surrounded by loved ones
throughout! May the good times and treasures of the
present become the golden memories of tomorrow.
We wish you lots of love, joy and happiness.

Merry Christmas and Happy New Year!

Veľa šťastia v novom roku,
dobrých ľudí hneď po boku.
Veľa lásky, veľa zdravia,
nech sa všetky plány vydaria.
Lásky, pokoja, radosti hojnosť
a s Novým rokom 2014 len spokojnosť.

žiaci 6.ročníka

Vinšujem Vám,
aby ste v zdraví a šťastí žili,
chorobu a starosti nepoznali.
Aby ste lásku všade rozdávali
a životným elánom nikde nešetřili.
Školu nevlákali a samé dobré známky mali.

žiaci 8.ročníka

Neujahrwunsch

Ich wünsche ein fröhliches Neues Jahr,
dass der liebe Gott euch stets bewahrt!
Ich wünsche euch
so viel Glück und Segen,
als Tropfen sind im Regen!
Ich wünsche euch so viel Wohlergehen,
als Sterne an dem Himmel stehen!

Дорогие ученики и учителя,

поздравляем Вас
с наступающим Новым годом
и желаем Вам крепкого
здоровья, счастья, хорошего
настроения в Новом году.

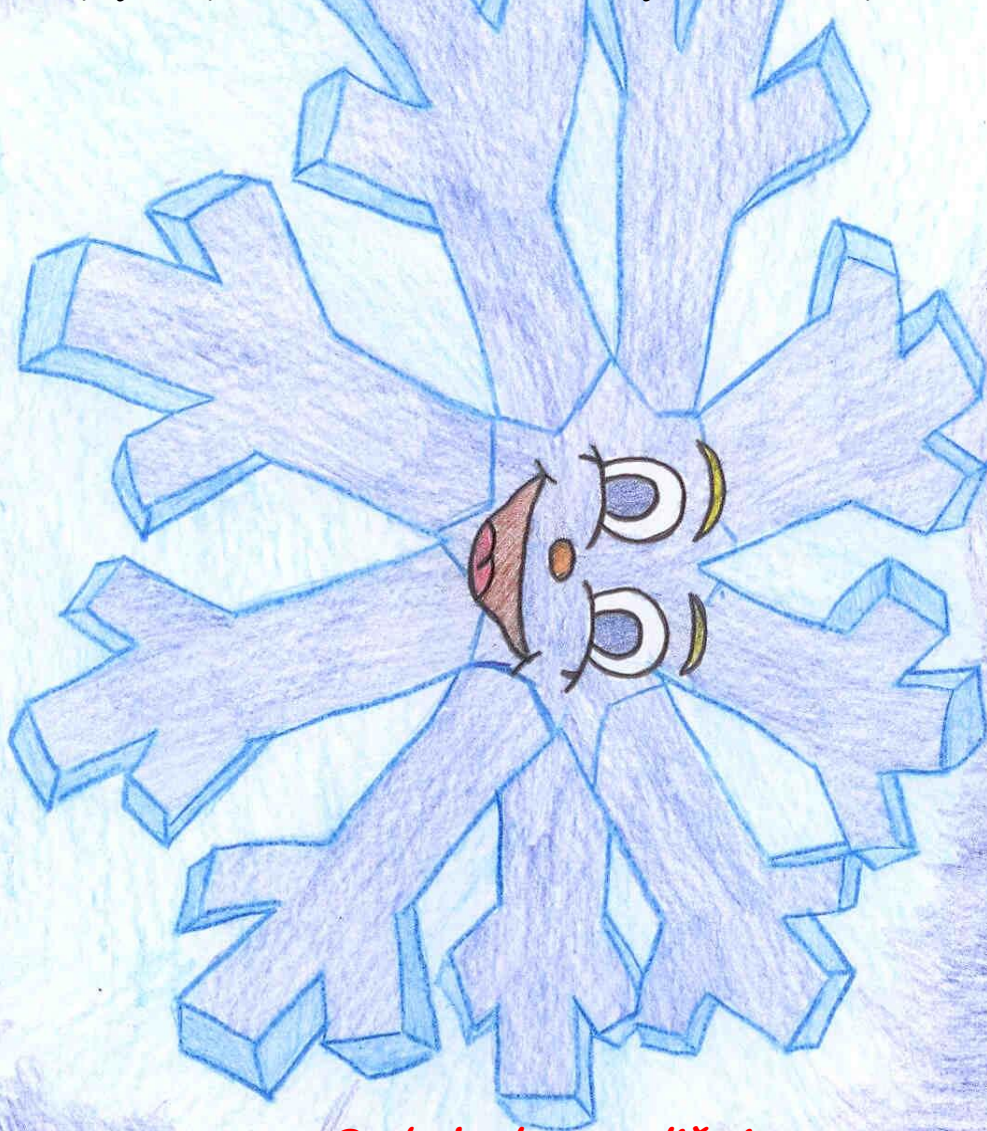
ученики 6-ого класса

Každodennosť trochu inak

Kazimierz Wojtowicz: O žobrákovi a kopejke

Na chodníku rušnej ulice sedel žobrák v roztrhaných šatách a prosil okoloidúcich o almužnu a podporu. Nik mu nevenoval ani najmenšiu pozornosť. Len jeden z okoloidúcich sa zastavil a povedal: „Rád by som ti niečo dal, ale zistil som, že vo vrecku nemám ani jednu kopejku.“ „Ty si mi dal viacej než jednu kopejku, ty si mi daroval kúsok zo svojho srdca,“ odpovedal chudák.

O obchode s rodičmi

Rodičia - obaja zamestnaní vošli pred meninami dcéry do obchodu s hračkami a vysvetľujú predavačke: „Celý deň sme obaja mimo domu. Hľadáme niečo, čo by malú potešilo a zaujalo. Chceme, aby sa zbavila pocitu osamelosti.“ „Veľmi ľutujem,“ usmiala sa predavačka ale rodičov nepredávame.“

Ilustrovala: Emma Vysoká, VI. B

